

NVE

Deres ref:

Vår ref: oby

Dato:

Høring av Statnetts melding om reinvesteringer i Skagerrak 1 og 2

Statnett har meldt inn planer for en mulig reinvestering av de to første utenlandskablene mellom Norge og Danmark. Hovedbegrunnelsen for planene er at forbindelsen bidrar til en bedre utnyttelse det samlede nordiske og europeiske kraftsystemet. Nedenfor følger Norsk Industris kommentarer til meldingen og innspill til viktige forhold som utredningene må vektlegge.

Bakgrunn og kommentarer

Statnett vektlegger at planene bidrar til en bedre utnyttelse av det samlede nordiske og europeiske kraftsystemet. Dette er et premiss som må underbygges. Vi refererer i den sammenheng til Statnetts vedtekter: "Statnett er operatør av transmisjonsnettet og systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Foretaket skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet." (vår understreking).

Til tross for at NO₂ har stor kraftproduksjon er dagens situasjon i NO₂ svært anstrengt med de mest volatile og høyeste kraftprisene i landet. En krevende situasjon for både industri og alminnelig forsyning. Det er allment anerkjent at disse forholdene skyldes at utenlandsforbindelsene går ut fra dette området, herunder forbindelsene til Danmark. Det er også prisvirkninger i andre prisområder.

Statnett skal vurdere om det skal foretas en reinvestering i kablene eller ikke. Om konklusjonen blir at de ikke skal erstattes vil det føre til en reduksjon i kapasitet mellom Norge og utlandet på totalt 500 MW. Dersom konklusjonen blir at det skal reinvesteres er det sannsynlig at prosjektet blir en ny kabel på 1400 MW. Det vil si en øking i kapasitet til utlandet med 900 MW. Noe som er en betydelig økning og dermed også defineres som «ny» utvekslingskapasitet. Vi minner i den sammenheng om at regjeringen i Hurdalsplattformen sier nei til nye utenlandskabler. Prosjektet må også ses i sammenheng med utviklingen i samlet overføringskapasitet mellom Norge og utlandet de siste årene. Vi viser i den sammenheng til at kapasiteten har økt betydelig de siste årene. For eksempel ble ny kabel til hhv Storbritannia og Tyskland begge med en kapasitet på 1400 MW satt i drift for få år tilbake. En bør fra norsk side også vurdere størrelsen på overføringskapasiteten til de forskjellige landene. Dersom det skal være aktuelt å reinvestere i kablene til Danmark må konsekvensutredningen vise en klar fordel for norske forbrukere og priseffektene må sikre at forbrukere i NO₂ ikke vil lide av en kraftig økt utvekslingskapasitet.

Statnett vektlegger i sitt fremlegg ifm. meldingen at dersom Statnett og Energinet beslutter å sende konsesjonssøknad vil de gjennomføre en helhetlig analyse som beskriver samfunnsøkonomisk nytte, kostnader, prisvirkninger i Norge og drøfting av alternative løsninger. Tiltaket må sees i sammenheng med annen utvikling i Sør-Norge og

landet for øvrig, som produksjon og forbruk på land, havvind osv. Det er viktig at også andre- og tredjegrads effekter ved endret kapasitet fremkommer. Høyere kraftpriser for norsk næringsliv vil kunne ha direkte negative økonomiske og dermed klimamessige konsekvenser. I tillegg til ordinære samfunnsøkonomiske analyser, må derfor Statnett utrede og konsesjonssøknaden må presentere virkninger for industri og ny kraftproduksjon i Norge og klargjøre fordelingseffekter for innenlandsk kraftproduksjon og forbrukere inkl. industri når det gjelder virkninger på kraftpris og nettleie. I en slik analyse må også forventet utvikling av kraftsystemet på Jylland og kapasitet fra Jylland til omkringliggende områder/land tas med i betraktning.

Det er krevende å regne ut effekten av nye utenlandsforbindelser. Effekten av kablene til Tyskland og UK ble helt annerledes enn beregnet ved at priseffekter og volatilitet er blitt langt mer omfattende enn antatt. Vi mener at man i fremtidige konsekvensutredninger skal utrede, og offentliggjøre, prisvirkningen av kabler i et ekstremscenario, eksempelvis med en gasspris på minst 80 EUR/MWh og langvarige perioder med lav produksjon i vind- og solanlegg, og scenarier der utvekslingslandet bevisst endrer sitt energisystem eller balanse slik vi har opplevd at Tyskland har gjort det siste tiåret Slike stresstester er helt nødvendige. At dette ikke er gjort tidligere ser vi konsekvensene av i dag.

I den sammenheng ønsker vi å understreke følgende forhold:

1. En eventuell erstatning for SK 1 og 2 må ta høyde for den usikkerheten vi nå har for infrastrukturen for havvind. Radial er nå valgt som løsning for byggetrinn en på Sørlige Nordsjø. Det er fremdeles svært usikkert hva som blir løsningen for de neste byggetrinnene og når og hvor disse gjennomføres for å oppnå regjeringens mål om 30 GW havvind innen 2040.
2. Det må kommuniseres tydelig at en eventuell erstatning av kablene vil kunne føre til en betydelig økning i kapasiteten mot utlandet. Vi legger til grunn at den politiske behandlingen av reinvesteringen blir som ved investering i en ny kabel.
3. *Samfunnsøkonomiske analyser.* Norsk Industri har ved tidligere arbeider ala dette etterlyst analyser som faktisk tar hensyn til prisvirkninger, økt volatilitet etc ved nye utenlandsforbindelser. Slike analyser har ikke blitt foretatt tidligere. Ringvirkningene av endret investeringsvilje og eller bortfall av industriproduksjon og teknologiske kompetansmiljøer som følge av økt usikkerhet og økte priser har store konsekvenser, ikke bare for lokalsamfunnene det rammer, men for hele landet slik vår ringvirkningsanalyse viser. Disse analysene må tydeliggjøres på en helt annen måte enn hva det har vært gjort tidligere for å få tydeliggjort fordelingsvirkningene av tiltak for kraftproduksjon og forbruk på en riktig måte. Å sikre og opprettholde et betydelig kraftoverskudd i Norge er avgjørende for industriens utvikling og konkurransekraft og er en forutsetning for å sikre lavere kraftpriser i Norge enn i nabolandene. Utviklingen av kraftproduksjonen må av den grunn være i forkant av utviklingen av ny overføringskapasitet til utlandet og ny industri.
4. *Konsekvensene for det innenlandske nettet.* Det er avgjørende at analysene fullt ut kartlegger virkningene en ny og eventuelt større kabelforbindelse vil ha for det innenlandske nettet. Norsk Industri stiller spørsmål ved om konsesjonssøknaden

for de to seneste mellomlandsforbindelsene («Søknad om konsesjoner for tilrettelegging av kraftutveksling med Tyskland og Storbritannia (Statnett 13. mai 2013)) beskrev og kvantifiserte konsekvensene for det innenlandske nettet på en riktig måte. Det virker som om både det utløste investeringsbehovet og beslagleggelsen av kapasitet i det innenlandske nettet ble undervurdert. Den eksisterende industrien i NO2 har både fått avslag på søknader om tilknytning for nytt kraftforbruk og nye og inngripende særvilkår der tilknytning er innvilget. Dette har medvirket til at klimaomstilling og nyinvesteringer for å sikre arbeidsplasser og konkurranseevne er svekket sammenliknet med alternativscenariet. Det kan ikke være tvil om at flaskehals og kapasitetsbegrensninger i nettet, spesielt i NO2, er forsterket av at en betydelig del av kapasiteten i mellomlandsforbindelsene til enhver tid skal være ubegrenset av innenlandske nettforhold.

5. *Forsynings sikkerheten.* Statnett må utrede den reelle effekten en reinvestering vil ha på forsynings sikkerheten i Norge i lys av den omfattende overføringskapasiteten som er mellom Norge og andre land.
6. *Den geopolitiske situasjonen.* Vedtak om evt. erstatning og utvidelse av forbindelsen til Danmark må sees i sammenheng med de geopolitiske utfordringene vi nå står mitt i. I vurderingen av en eventuell erstatning og utvidelse av forbindelsen til Danmark må også sikkerhets- og beredskapsmessige hensyn tillegges vekt. Økt trusselnivå i våre nærområder understreker betydningen av styrket samarbeid i Norden og Europa. Kraftutvekslingen med våre naboland er viktig for forsynings sikkerhet. Samtidig må vi tilstrebe en balansert utvikling mellom forbindelser til utlandet og nasjonal kraftproduksjon som sikrer at vi fremdeles kan beholde relativt sett konkurransedyktige priser i Norge for å sikre norsk industriproduksjon. Økt utvekslingskapasitet kan bidra til svekket kontroll av nasjonale rammevilkår. Dette har også en klar beredskapsmessig begrunnelse herunder å sikre videre industriproduksjon i Norge og Europa. I en totalvurdering av hva som tjener norske interesser best nå, er sikkerhet et hensyn som må inkluderes.

Norsk Industri stiller mer enn gjerne opp dersom det skulle være andre spørsmål i denne prosessen.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Harald Solberg (sign)
Administrerende direktør